

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Доповідач: Микола Пригодій,
доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Інституту професійної освіти НАПН України

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Згідно з дослідженням
Українського центру
економічних та
політичних досліджень
ім. О. Разумкова

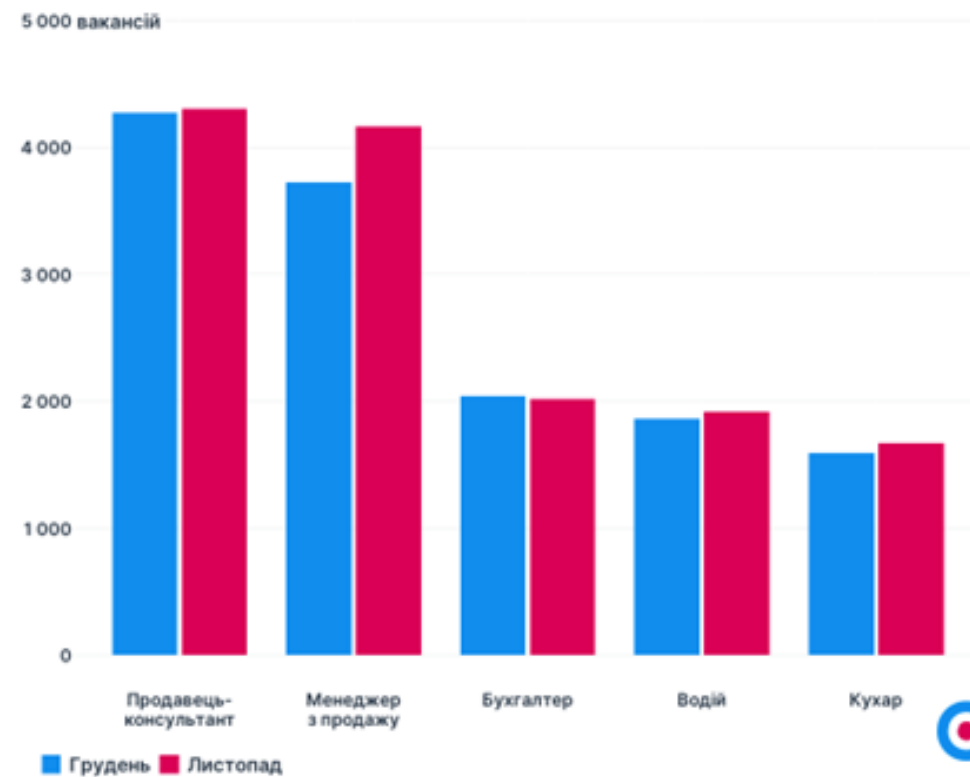
лише **38%** роботодавців
вважають, що випускники шкіл
мають достатній рівень підготовки
для роботи

40% роботодавців зазначають, що
випускникам шкіл не вистачає
знань з основних предметів

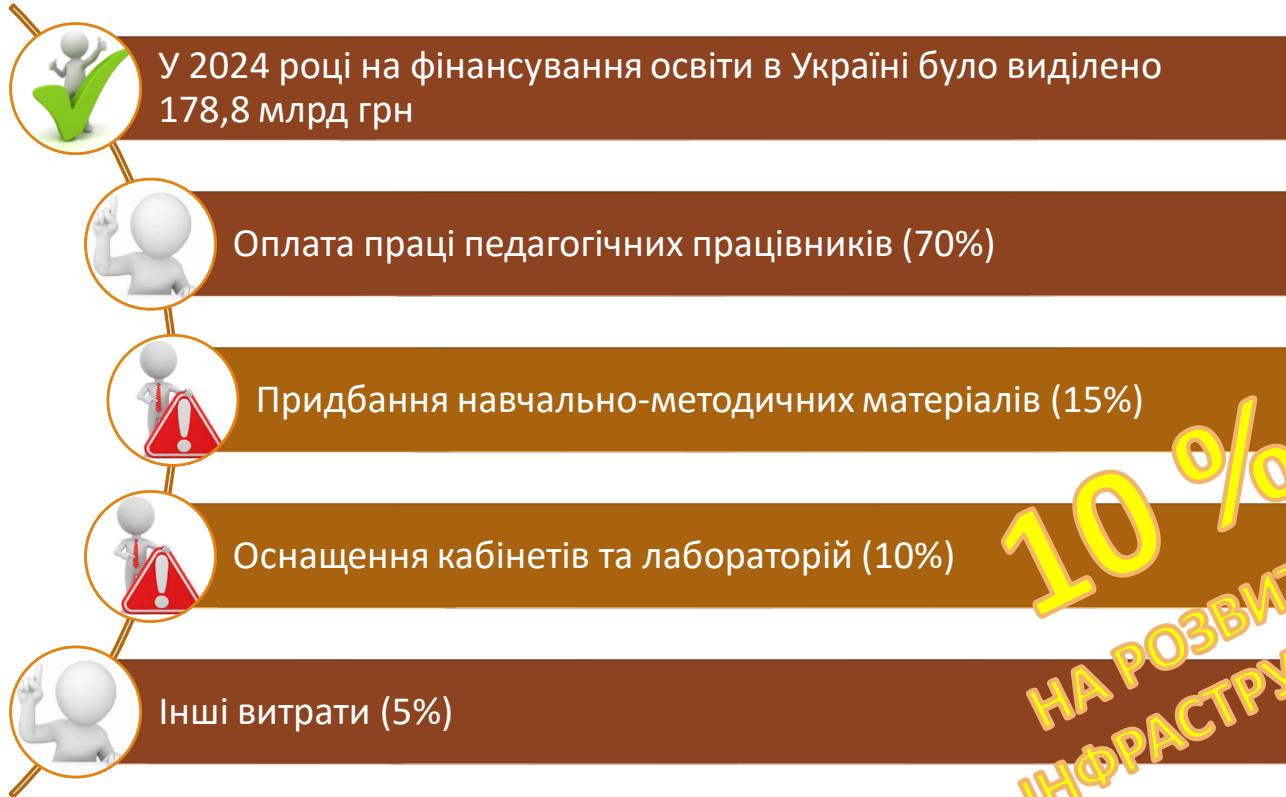
60% роботодавців зазначають, що
випускникам шкіл не вистачає
практичних навичок, необхідних
для роботи

П'ятірка посад з найбільшою кількістю вакансій у грудні та листопаді

Результати дослідження Work.ua

ФІНАНСУВАННЯ

**10 %
НА РОЗВИТОК
ІНФРАСТРУКТУРИ**

з **2027 року** в Україні почнеться
реалізація реформи профільної
середньої освіти

3 роки на створення
інфраструктури у закладах
загальної середньої освіти
**для здійснення профільної
середньої освіти професійного
спрямування**

Що зроблено?

Чи підготовлені
фахівці?

Чи вистачить
часу?

Яке наявне
обладнання?

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

НОРМАТИВНИЙ ДОКУМЕНТ

НАКАЗ МОН

№ 854 від 11 вересня 2009 року

відсутність чіткої та прозорої системи організації профільного навчання

НОРМАТИВНИЙ ДОКУМЕНТ

НАКАЗ МОН

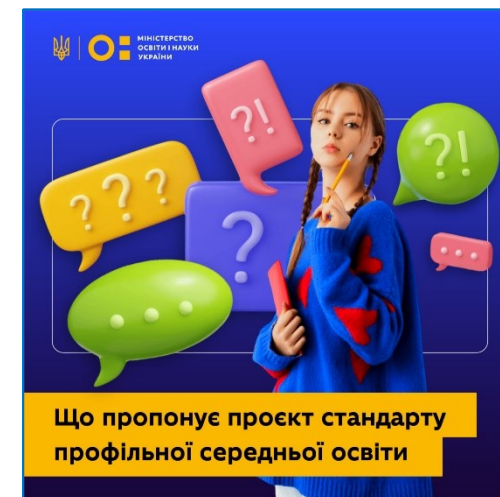
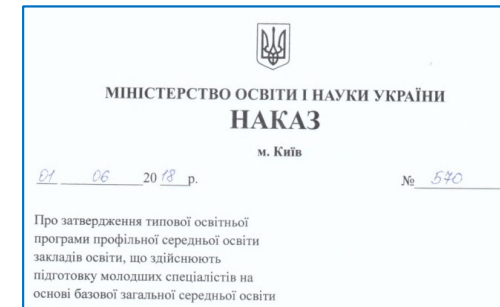
№ 1456 від 21 жовтня 2013 року

недостатньо чітко визначені механізми реалізації профільного навчання

Оцінювання обов'язкових результатів навчання за новим Державним стандартом базової середньої освіти

відсутні єдині підходи до оцінювання результатів профільного навчання

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ УНОРМУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

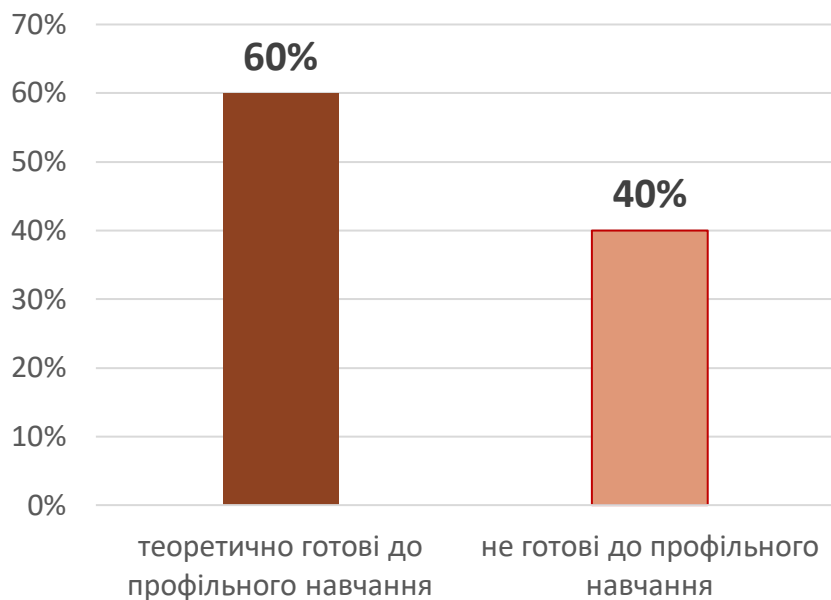

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

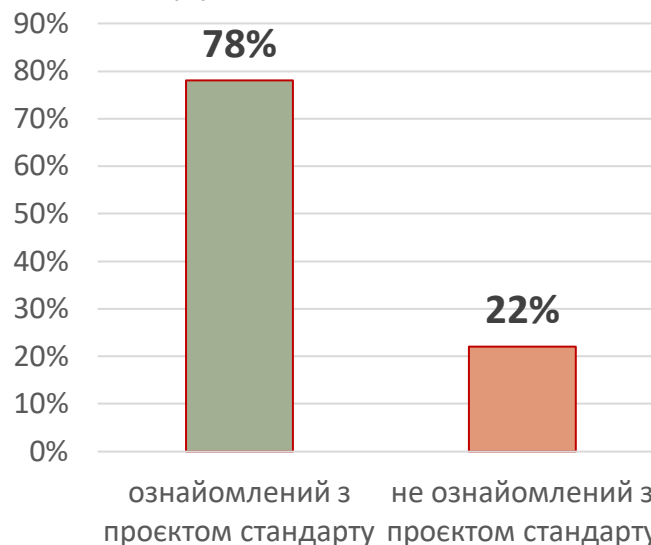
ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

Стан готовності вчителів до профільного навчання учнів

стан ознайомлення з проектом ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Особливе занепокоєння у педагогів викликає:

володіння на низькому рівні знаннями та навичками організації профільного навчання (для 25 % респондентів головна причина неготовності)

недостатня мотивація педагогів до роботи в умовах профільного навчання (30% визначають наявність мотивації до роботи в умовах профільної школи)

ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ / БАТЬКИ

Наявність уявлення про майбутню професію в учнів закладів загальної середньої освіти

Учні, які остаточно обирають майбутню професію

Стан профорієнтації у школі

Недостатньо ефективний:

- Профорієнтаційна робота часто має формальний характер.
- Педагоги не мають достатньо знань та умінь для проведення ефективної профорієнтаційної роботи.
- Учні не мають доступу до сучасної інформації про різні професії.

Незбалансований:

- Більшість уваги приділяється профорієнтації на популярні професії, а про інші професії інформації мало.
- Не враховуються індивідуальні особливості учнів.

Несистемний:

- Профорієнтаційні заходи проводяться нерегулярно.
- Відсутня чітка система профорієнтаційної роботи.

СПІВПРАЦЯ З РОБОТОДАВЦЯМИ

Співпраця між
закладами загальної
освіти та
роботодавцями має
епізодичний характер

Відсутня чітка система
співпраці

Не використовуються
сучасні форми та
методи співпраці

Співпраця здебільшого
зосереджена на
великих
підприємствах, а з
малими та середніми
підприємствами
співпраця налагоджена
гірше

Не враховуються
потреби регіонального
ринку праці

СТАН СПІВРОБІТНИЦТВА ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА РОБОТОДАВЦІВ

АСПЕКТИ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Для здобувачів освіти

Отримання знань та навичок, необхідних
для успішного працевлаштування

Формування стійкої мотивації до
навчання

Розвиток професійних та особистих
компетентностей

Можливість продовжити освіту

раніше розпочати
трудова діяльність і
стати фінансово
незалежними

навчання
безкоштовне

отримання стипендії

затребувані професії
на ринку праці

АСПЕКТИ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Для ринку праці

Оперативне реагування на попит з актуальних професій на ринку праці

Підготовка кваліфікованих кадрів

Підвищення конкурентоспроможності економіки

КОГО ШУКАЮТЬ РОБОТОДАВЦІ

НАЙПОПУЛЯРНІШІ КАТЕГОРІЇ

Категорія	Кількість вакансій
Сфера обслуговування	13317
Робочі спеціальності, виробництво	12782
Продаж, закупівля	9966
Роздрібна торгівля	9603
Логістика, склад, ЗЕД	7959
Керівництво середньої ланки	7111
Готельно-ресторанний бізнес, туризм	7035
Транспорт, автобізнес	6068
Бухгалтерія, аудит	5664
Медицина, фармацевтика	5185

НАЙПОПУЛЯРНІШІ ПОСАДИ

Посада	Кількість вакансій
Менеджер в шоу-рум	7243
Продавець-консультант	6831
Менеджер з продажу	4748
Агент з продажу	4619
Онлайн-консультант	4564
Водій	3457
Адміністратор	2939
Бухгалтер	2730
Касир	2472
Кухар	2342

АСПЕКТИ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Для закладів освіти

підвищити
престиж

підвищити
конкуренто-
спроможність

покращення
співпраці з
роботодавцями

можливість
економити на
масштабі

підвищення
впізнаваності
бренду

можливість
залучити кращих
викладачів

ПЕРЕВАГИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Різноманіття професій для професійного спрямування за різними освітніми галузями

Працівники сільського господарства:

- Трактористи
- Механізатори
- Робітники тваринництва
- Плодоовочівники

Будівельники:

- Муляри
- Теслярі
- Електромонтери
- Різнораб
- Зварювальники

Працівники сфери торгівлі:

- Продавці
- Касири
- Мерчендайзери

Працівники сфери громадського харчування:

- Кухарі
- Офіціанти
- Бармени

Працівники сфери готельного бізнесу:

- Адміністратори готелів
- Покоївки

Працівники з інформаційних технологій:

- Монтажники телекомунікаційних мереж
- Слюсарі-електромеханіки
- Електромонтери з обслуговування систем автоматизації

ОСВІТНІ ГАЛУЗІ:

мовно-літературна

математична

природнича

технологічна

інформатична

соціальна і здоров'язбережувальна

громадянська та історична

мистецька

фізична культура

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

2. Гнучкість навчальних планів

СПОСОБИ ЗРОБИТИ НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ ПРОФІЛЬНОЇ ОСВІТИ БІЛЬШ ГНУЧКИМИ:

Вибір профілів та курсів:

- Учні мають можливість вибирати профілі навчання та курси, які відповідають їхнім інтересам та потребам.

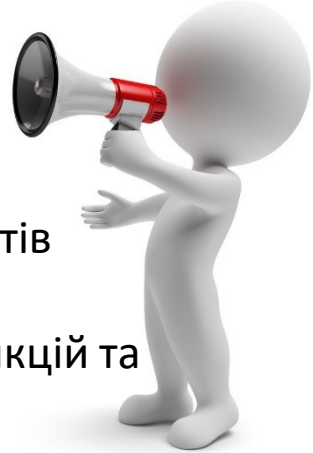
Варіативність навчальних програм:

- Навчальні програми мають бути варіативними та передбачати можливість вибору рівня складності та напрямку навчання.

Використання інноваційних методів навчання:

- Застосування інтерактивних методів навчання, проєктів, досліджень та інших форм роботи дозволяє зробити навчання більш цікавим та ефективним.

Можливість отримати часткові кваліфікації – це визнана та зафіксована сукупність компетентностей та/або результатів навчання, що дає можливість виконувати **частину** трудових функцій та завдань, визначених для певної професії або кваліфікації.

можливість працювати за певною професією на задовільному рівні, але не володіти усіма необхідними для цього знаннями та навичками

Часткова кваліфікація може бути корисною у випадках:

- для людей, які хочуть змінити професію або розпочати кар'єру з нуля
- для людей, які мають обмежені можливості для навчання або працевлаштування
- для людей, які хочуть отримати додатковий заробіток

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

3. Зв'язок з виробництвом

ПЕРЕВАГИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ НА ВИРОБНИЦТВІ ДЛЯ УЧНІВ

Набуття практичного досвіду (практика дає учням можливість застосувати теоретичні знання на практиці та отримати цінні навички роботи за обраною професією)

Ознайомлення з реальними умовами праці (практика дозволяє учням побачити, як працює підприємство зсередини, які вимоги висувуються до працівників та з якими труднощами вони можуть стикатися)

Можливість працевлаштування (багато роботодавців віддають перевагу випускникам, які мають досвід роботи на виробництві)

Підвищення конкурентоспроможності (досвід роботи дає учням перевагу на ринку праці та збільшує їхні шанси на успішне працевлаштування)

Розвиток особистих та ділових якостей (практика допомагає студентам розвинути такі якості, як відповідальність, дисципліна, комунікабельність, самоорганізація тощо)

ПЕРЕВАГИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ

Можливість оцінити потенційних працівників

Відбір найкращих кадрів

Підготовка кадрів під свої потреби

Зниження витрат на навчання кадрів

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

4. Педагогічні технології професійного спрямування

Педагогічні технології професійного спрямування – це система методів, прийомів та організаційних форм навчання, спрямованих на формування у здобувачів освіти професійних компетентностей та готовності до трудової діяльності.

- Метод проектів
- Ділові ігри
- Практичне навчання
- Симуляційне навчання
- Метод портфоліо
- Інтерактивні вправи
- Метод «кейс-стаді»
- Метод професійного моделювання
- Стажування

- Віртуальна реальність (VR)
- Доповнена реальність (AR)
- Системи онлайн-лабораторій
- Мобільні додатки для професійного навчання
- Інтерактивні відеоуроки

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ:

формування професійних знань та умінь

Учні мають опанувати теоретичні основи обраної професії та навчитися застосовувати отримані знання на практиці

розвиток професійних навичок

Учні мають набути практичних навичок роботи з інструментами, обладнанням та матеріалами, які використовуються в обраній професії

виховання професійно важливих якостей

Учні мають розвивати такі якості, як відповідальність, дисципліна, самостійність, акуратність, комунікабельність тощо

підготовка до самостійної трудової діяльності

Учні мають бути готові до самостійного виконання професійних завдань та роботи в колективі

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

5. Професійна орієнтація

Особливості професійної орієнтації, що здійснюється закладами П(ПТ)О та ФПО

Фокус на практичних навичках

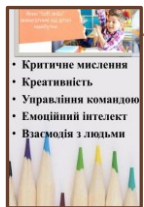
Гнучкість у виборі напрямку

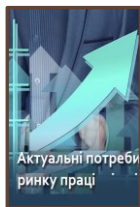
Партнерство з виробництвом

Підготовка до вступу на ринок праці

Розвиток м'яких навичок

Адаптованість до потреб ринку праці

ГОЛОВНЕ! Системність та систематичність ПО у закладах П(ПТ) та ФП освіти

НА ЗАСАДАХ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ПІД ЧАС ПО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ:

- 1 Діагностика інтересів і здібностей
- 2 Інформаційна підтримка
- 3 Консультування та планування кар'єри
- 4 Практичні вправи та взаємодія
- 5 Підтримка прийняття рішень
- 6 Співпраця з батьками

ПЕРЕВАГИ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

6. Матеріальна підтримка здобувачів освіти

РОЗМІРИ СТИПЕНДІЙ

для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Категорія стипендій	Розмір стипендії з 01.01.2023
Ординарна (звичайна) академічна стипендія	1250 гривень на місяць
Іменна та академічна стипендії, засновані Кабінетом Міністрів України	2500 гривень на місяць
Академічна стипендія Президента України	2750 гривень на місяць
Соціальна стипендія для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	4250 гривень на місяць
Соціальна стипендія для осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	4026 гривень на місяць
Соціальна стипендія для інших отримувачів соціальних стипендій	450 гривень на місяць

Матеріальна підтримка учнів закладів П(ПТ)О та ФПО

Безкоштовне навчання

Надання навчальних матеріалів та обладнання

Надання стипендій та фінансової допомоги

Харчування

Професійна підтримка та кар'єрні послуги

Медична підтримка та соціальні послуги

Спортивні та культурні заходи

ВИСНОВКИ

Профільна середня освіта професійного спрямування повинна враховувати кар'єрні амбіції учнів, їхні особисті інтереси та відповідати сучасним ринковим вимогам і потребам суспільства

Необхідно впродовж найближчих 3-х років визначити обсяг ресурсів та сформувати ефективну мережу закладів профільної середньої освіти (вчителі, матеріальна база, навчально-методичне забезпечення тощо)

З об'єктивних причин, не всі заклади загальної середньої освіти України готові до реалізації профільної середньої освіти професійного спрямування

Заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти працюють з відповідною віковою категорією здобувачів освіти, мають підготовлені педагогічні кадри, належне матеріально-технічне забезпечення, потужні зв'язки зі стейкхолдерами тощо

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

